

FINANCEESTONIA ÜHISRAHASTUSE HEA TAVA

FinanceEstonia ja Advokaadibüroo Deloitte Legal koostöös on loodud Ühisrahastuse Hea Tava (edaspidi **Hea Tava**) kõikide ühisrahastuse võimalusi pakkuvate internetipõhiste portaalide (edaspidi **ühisrahastusportaal**) pidajatele, kes on käesoleva Hea Tavaga ühinenud, tegevusjuhiste andmiseks. Hea Tava järgimine ei vabasta ühisrahastusportaalid pidajat õigusaktidest tulenevate nõuete järgimisest.

Hea Tava on loodud „täidan või selgitan“ põhimõttel, milles esitatud põhimõtete järgmist või mittejärgimist peab ühisrahastusportaalid pidaja oma veebilehel avalikkusele kinnitama ning juhul, kui Hea Tavaga ühinenud ühisrahastusportaalid pidaja ei järgi mis tahes Hea Tavast tulenevat põhimõtet, selgitama oma veebilehel, milliseid põhimõtteid ei järgita ning mittejärgimise põhjuseid.

1. Raha paigutaja finantsvahendid

Juhul, kui ühisrahastusportaalid pidaja on saanud raha paigutajatelt investeeringute tegemise või edasilaenamise eesmärgil või raha kaasajatelt välja- või tagasimaksete teostamise eesmärgil rahalisi vahendeid, tuleb need hoida lahus ühisrahastusportaalid pidaja varast (hoides näiteks rahalisi vahendeid tegevusluba omavas krediitiasutuses avatud (eri)kontol, tegevusluba omava makseteenuse pakkuja juures või muul viisil portaalid pidaja varast lahus).

Ühisrahastusportaalid pidaja ei tohi anda kasutajatele lubadusi, et nende poolt ühisrahastusportaalid pidajale ülalviidatud eesmärkidel üle antud rahalised vahendid on portaalid pidaja maksejõuetuse korral eraldatud portaalid pidaja varast, kui see ei vasta õiguslikule tegelikkusele või selle eraldatuse osas on praktikas kahtlusi.

Kasutajale peab olema loodud võimalus soovi korral saada informatsiooni tema investeerimisobjektide, investeeringute suuruste ja investeerimisprotsessi hetkestaatuste kohta. Ettemaksete põhiste mudelite kasutamisel peab raha paigutajale olema lisaks loodud võimalus soovi korral saada informatsiooni raha paigutaja ettemaksete kogusuuruse, rahaliste vahendite saldo ja tehtud tehingute kohta.

2. Andmete töötlemine ja turvalisus

Ühisrahastusportaalide kaudu kogutud isikuandmeid töödeldakse kooskõlas kehtivate õigusaktidega. Portaalid pidaja kohustub kehtestama ning avalikustama oma veebilehel isikuandmete töötlemist puudutavad põhimõtted. Portaalid pidaja kohustub andmete turvalisuse tagamiseks rakendama piisavaid organisatsioonilisi ja infotehnoloogilisi meetmeid.

3. Rahapesu tõkestamise hoolsusmeetmed ning rahvusvahelise sanktsiooni rakendamine

Ühisrahastusportaalid pidaja hindab iseseisvalt, kas tema tegevusele kohaldub rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus (edaspidi **RTRTS**). RTRTS-i kohaldumisel ühisrahastusportaalid pidaja tegevusele täidab portaalid pidaja õigusaktidest tulenevaid kohustusi. RTRTS-i mittekohaldumisel ühisrahastusportaalid pidaja tegevusele täidab portaalid pidaja vähemalt Hea Tavas sätestatud nõudeid.

Ühisrahastusportaalid pidaja on kohustatud tagama rahvusvahelise sanktsiooni seadusest talle tulenevate nõuete täitmise.

Ühisrahastusportaalid pidaja:

- a) kogub ulatuses, milles see on asjakohane, portaalis kasutajaga (raha paigutajaga ja raha kaasajaga) suhte loomisel vähemalt järgmisi andmeid: kasutaja isikuandmed; teave kasutajaga seotud juriidiliste ja füüsiliste isikute kohta; pangakonto number, mille kaudu rahalisi vahendeid kaasatakse ja investeeritakse; isikut tõendava dokumendi number;
- b) nõuab oma kasutajatelt (raha paigutaja ja raha kaasaja) õigete andmete esitamist. Kui portaalipidaja saab teada kasutaja poolt portaalis esitatud andmete ebaõigsusest või portaalipidajal tekib sellekohane kahtlus, nõuab portaalipidaja kasutajalt olukorra selgitamist ning vajadusel andmete parandamist. Kui kasutaja keeldub portaalipidaja nõudel andmete parandamisest või kui kasutaja esitatud selgitused või parandused ei veena portaalipidajat nende õigsuse osas või kasutaja keeldub portaalipidaja nõudel tema isikut või esindusõigust tõendava dokumendi vms esitamisest, keeldub portaalipidaja sellise kasutajaga lepingu sõlmimisest või lõpetab kasutajaga lepingu;
- c) kasutab oma tegevuses mõistlikku hoolsust märkamaks ebatavalisi või rahapesu kahtlusega juhtumeid ning annab oma kahtlustest teada rahapesu andmebüroole.

4. Informatsiooni kvaliteet ja kommunikatsioon

Ühisrahastusportaali pidaja:

- a) avaldab avalikkusele ja kasutajatele (raha paigutaja ja raha kaasaja) portaalipidaja tegevuse kohta ainult õiget, selget ja mitte-eksitavat informatsiooni;
- b) tagab kasutajatele ühisrahastusportaalis avaldatud informatsioonile võrdsetel tingimustel ühetaolise ligipääsu;
- c) avalikustab oma veebilehel mõistlikus ulatuses selge, piisavalt detailse ja hõlpsasti leitava kirjelduse ühisrahastusportaali ja selle pidaja rolli kohta suhetes teiste osapooltega, portaali kaudu võimaldatavate investeerimistingute ning nende tegemise protsessi kohta, samuti, kui see on asjakohane, portaali kaudu raha paigutajate finantsvahendite hoidmise ja tehtud investeeringute üle arvestuse pidamise kohta;
- d) kehtestab piisavad ühetaolised miinimumnõuded tema portaalis avaldatavate investeerimisobjektide kirjeldamisele ning tagab raha kaasajate poolt nende täitmist. Miinimumnõuete eiramisel nõuab portaalipidaja selliselt raha kaasajalt nõuete täitmist. Kui raha kaasaja keeldub miinimumnõuete täitmisest, ei sõlmi portaalipidaja temaga lepingut või lõpetab sõlmitud lepingu;
- e) tagab nende olemasolul tema portaalis raha kaasajate investeerimisobjektide võrreldavuse raha paigutajate poolt või nende huvides. Ühisrahastusportaali pidaja ei kustuta ega peida veebilehelt varasemaid investeerimisobjekte ega seotud kampaaniaid.

Kui ühisrahastusportaal ei kontrolli ega taga portaalis raha kaasajate poolt kampaania raames esitatud andmete õigsust ega täielikkust või ei analüüsi raha kaasajate krediitvõimelisust või investeerimisväärtust, tuleb sellest raha paigutajaid selgelt teavitada.

Kui portaalipidaja kontrollib või tagab portaalis raha kaasajate poolt esitatud andmete õigsust või täielikkust või osutab selliste ettevõtjate majandusliku, õigusliku vms seisundi analüüsi teenuseid, mille tulemused avaldatakse portaali kaudu vastava raha kaasaja investeerimisobjekti investeerida soovivatele isikutele, informeerib portaalipidaja veebilehe kaudu sellest selgesõnaliselt avalikkust ning avaldab portaalipidaja veebilehel informatsiooni analüüsi teostamise meetodite kohta.

5. Riskihoiatus

Portaalipidaja avaldab hõlpsasti leitaval ja selgelt väljendatud kujul oma veebilehel ühisrahastusportaali kaudu investeerimisega seotud üldiste riskide kirjelduse ja hoiatuse investeerimisega kaasnevate riskide kohta.

Portaalipidaja avaldab selgesõnalise üleskutse raha paigutajale hinnata konkreetse investeeringuga seotud riske konkreetse raha paigutaja jaoks sõltuvalt tema majanduslikust olukorrast ning pidada enne investeerimisotsuse tegemist nõu vastava ala spetsialistiga.

6. Tarbijakaitse ja reklaam

Juhul, kui ühisrahastusportaali kaudu pakutakse teenuseid tarbijatele, järgib portaalipidaja asjakohastest õigusaktidest tulenevaid kohustusi.

Ühisrahastusportaali pidaja:

- a) peab oma teenuste ning portaali kaudu pakutavate investeerimisobjektide reklaamimisel esitama üleskutse tutvuda põhjalikult portaalipidaja teenuse tingimuste ja pakutavate investeerimisobjektide andmetega ning konsulteerida asjatundjaga;
- b) avaldatav reklaam peab kajastama portaalipidaja teenust õigesti ja ausalt ning ühisrahastusportaali pidaja peab vältima eksitavaid ja ebaausaid kauplemisvõtteid;
- c) ei avalda põhjendamatuid lubadusi investeeringu tootlikkuse kohta; kui portaalipidaja ei kontrolli pakutavasse investeerimisobjekti tehtava investeeringu tootlikkuse kohta raha kaasaja poolt avaldatud lubaduste põhjendatust, avaldab portaalipidaja oma veebilehel sellekohase selgesõnalise teate;
- d) kui see on ühisrahastusportaali toimimismudelit arvestades võimalik, võimaldab mõistliku *cooling-off* perioodi raha paigutajatele, mis võimaldab neil pärast investeerimisotsuse tegemist mõistliku aja jooksul ümber mõelda ning ühisrahastusportaali kaudu tehtud investeerimisotsuse tühistada. Sel juhul määrab portaalipidaja sellise õiguse teostamise korra, sh ajalised piirid, kindlaks ühisrahastusportaali kasutustingimustes.

7. Huvide konfliktide vältimine ja tasusüsteem

Ühisrahastusplatvormi pidaja:

- a) kohustub kliente (raha kaasajaid ja raha paigutajaid) või nende selgelt ja avaldatult määratletud alamrühmi kohtlema võrdsetel asjaoludel ühetaoliselt;
- b) kohustub tuvastama võimalikud huvide konfliktide tekkimise juhud, avalikustama oma veebilehel põhjendamatut viivitusteta piisava informatsiooni tuvastatud huvide konfliktide juhtude kohta, võtma kasutusele vajalikud meetmed huvide konfliktide ennetamiseks ja lahendamiseks ning kehtestama ja avalikustama piisavad asjakohased sisekorrad. Sealhulgas kohustub portaalipidaja avalikustama oma veebilehel informatsiooni ühisrahastusportaaliga seotud isikute (ühisrahastusportaali pidaja osanikud või aktsionärid, portaalipidaja juhtorganite liikmed ja muud ühisrahastusportaali pidaja tegevust või majandustulemusi mõjutada saavad isikud, sh portaalipidaja töötajad) seotuse kohta ühisrahastusportaalisiselise raha kaasajate ja nende investeerimisobjektidega; samuti kehtestama portaalipidaja ning ühisrahastusportaaliga seotud isikute tasustamise põhimõtted, mis väldivad ja maandavad huvide konflikte;
- c) avalikustama selge ja mitte-eksitava selgituse portaalipidaja poolt rakendatava tasusüsteemi kohta, sealhulgas portaalipidaja poolt kasutatavalt (raha kaasajatelt ja raha paigutajatelt) võetavad tasud ja nende suuruse või arvestamise korra ja muud kulud või nende puudumise kasutajatele.

Võrdsetel asjaoludel võivad ühisrahastusportaaliga seotud isikud portaalisiselises raha kaasajate investeerimisobjektidesse investeerida võrdsetel tingimustel teiste raha paigutajatega.

8. Tegevuse jätkusuutlikkus

Ühisrahastusportaali pidaja peab välja töötama taasteplaanid, milles fikseeritakse minimaalselt käitumismudelid erakorraliste olukordade puhuks (näiteks kommunikatsioonikava, taasteprioriteedid jms portaali tegevust oluliselt mõjutava või peatava tehnilise, õigusliku või finantsriski realiseerumise tarbeks).

Ühisrahastusportaali pidaja peab välja töötama ning avalikustama tegevuskava ühisrahastusportaali tegevuse lõppemise puhuks, sõltumata tegevuse lõppemise põhjusest. Kui see on asjakohane, peab tegevuskava sisaldama informatsiooni kehtivate lepingute, portaalipidajale antud raha paigutajate vara ning sõlmitud lepingute jätkumise, üle andmise, haldamise ja lõppemise tingimuste kohta.

Kui see on ühisrahastusportaali pidaja tegevuse iseloomust lähtuvalt asjakohane ja võimalik, sõlmib ühisrahastusportaali pidaja lepingu juriidilise isikuga, kellele antakse portaalipidaja tegevuse lõppemise korral juurdepääsuõigus ühisrahastusportaaliga kasutajate (raha paigutajate ja raha kaasajate) seotud andmetele ja kontodele portaalipidaja administreerimisõiguse üle võtmise eesmärgil.

9. Aruandlus

Ühisrahastusportaali pidaja kohustub avalikustama oma veebilehel iga kalendriaasta lõppemisele järgneva kahe (2) kalendrikuu jooksul ülevaate portaalipidaja lõppenud kalendriaasta majandustegevuse tulemuste

kohta, samuti andmed vastaval kalendriaastal portaalis läbi viidud kampaaniates investeerimisobjektide kohta esitatud prognooside ja lubaduste võrdluste kohta tegelike tulemuste, sh investeeringu tootlikkusega.

Lisaks kohustub ühisrahastusportaali pidaja iga kalendriaasta lõppemisele järgneva kahe (2) kalendrikuu jooksul esitama FinanceEstoniale või FinanceEstonia poolt määratud kolmandale isikule ülevaate portaalipidaja lõppenud kalendriaasta majandustegevuse tulemuste kohta, vastaval kalendriaastal portaalis läbi viidud kampaaniates investeerimisobjektide kohta esitatud prognooside ja lubaduste võrdluste kohta tegelike tulemuste, sh investeeringu tootlikkusega, samuti Hea Tava täitmiseiga seotud asjaolude kohta FinanceEstonia poolt määratletud vormil.

Avaldatavad andmed peavad sisaldama minimaalselt järgmist informatsiooni: edukalt lõppenud¹ kampaaniate arv, nende raames kaasatud rahasummad ja edukalt lõppenud kampaaniate protsent investeerimisobjektide koguarvust, keskmise investeerimisobjekti suurus, väikseima ja suurima edukalt lõppenud kampaania maht, raha paigutanud isikute arv investeerimisprojekti kohta. Andmed tuleb eristada ühisrahastamise liikide lõikes (eristada väärtipaberinvesteeringuid ja laenuinvesteeringuid).

FinanceEstonia on õigus temale edastatud vastav info edastada kolmandale isikule, samuti on FinanceEstonia õigus avaldada vastav informatsioon veebilehel.

FinanceEstonia ei taga ega vastuta FinanceEstoniale ühisrahastusportaalide pidajate poolt esitatud andmete ega ühisrahastusportaalide pidajate poolt avalikkusele kättesaadavaks tehtud andmete õigsuse eest.

10. Kaebuste ja vaidluste lahendamine

Ühisrahastusportaali pidaja avaldab oma veebilehel iga-aastaselt ülevaate tema tegevuse peale esitatud kaebuste, kaebustega tegelemiseks võetud meetmete ning kaebuste lahendamise tulemuste kohta.

11. Hea Tavaga liitumine ja järgimine

Hea Tavaga liitumisel väljastab FinanceEstonia ühisrahastusportaali pidajale vastava märgise, mille portaalipidaja võib võtta kasutusse oma ühisrahastusportaali veebilehel ja turundusmaterjalides. FinanceEstonia kontrollib ühisrahastusportaali pidaja poolset Hea Tava nõuete täitmist ning väljastab ühisrahastusportaali pidajale, kes täidab Hea Tava nõudeid, igal kalendriaastal uue märgise.

Hea Tava rikkumisel võib FinanceEstonia portaalipidajal keelata väljastatud märgise kasutamise või keelduda uuel kalendriaastal uue märgise väljastamisest, samuti avalikustada portaalipidaja poolse Hea Tava rikkumise ja selle tagajärgede kohta teatise. Väljastatud märgise kasutamise keelamisel ei ole portaalipidajal õigust mis tahes hüvitisele.

FinanceEstonia juhatusel on õigus muuta Hea Tava tingimusi, teavitades sellest vähemalt ühe (1) kalendrikuu ette. FinanceEstonia juhatusel on õigus kehtestada mõistlik tasu Hea Tava nõuetele vastavuse kontrollimise administreerimiskulude katmiseks. Sel juhul teavitab FinanceEstonia sellest vähemalt ühe (1) kalendrikuu ette. Tasu kehtestamisele eelnevalt väljastatud märgiste ning selleks vajalike vastavuse kontrollimise administreerimiskulude katmiseks tagasiulatuvalt tasu ei kehtestata, vaid tasu kehtestamine võib toimuda üksnes edasiulatuvalt uute märgiste väljastamiseks vajalike Hea Tava tingimuste kontrollimise toimingute tegemiseks.

Küsimused:

Merit Lind (*Cambridge, LL.M*) – vandeadvokaat, Advokaadibüroo Deloitte Legal juht
FinanceEstonia ühisrahastuse ekspertrühma juht

Kontakt:
Advokaadibüroo Deloitte Legal

¹ Edukalt lõppenud kampaaniaks loetakse Hea Tava tähenduses kampaaniat, mille raames kaasati investoritelt raha kaasaja poolt eesmärgiks seotud minimaalne summa.

Roosikrantsi 2, 10119 Tallinn, Eesti
Tel.: +372 6406525 | Fax: +372 640 6503
melind@deloitteCE.com | www.deloitte.com

FinanceEstonia ega Advokaadibüroo Deloitte Legal ei taga ega vastuta FinanceEstoniale ega Advokaadibüroole Deloitte Legal ühisrahastusportaalide pidajate poolt esitatud andmete ega ühisrahastusportaalide pidajate poolt avalikkusele kättesaadavaks tehtud andmete õigsuse eest.